

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 5:44, leidžiasi 8:09

PLIENO DARBININKAI ATIDĖJO STREIKĄ

PASKELBĖ MARIONETIŲ SĄRAŠĄ OKUPOUOTOS LIETUVOS "MINISTRAI"

Tariamasis okup. Lietuvos parlamentas — Aukščiausioji Taryba š. m. liepos mėn. 15 d. posėdyje "išsirinko" prezidiumą (iš viso 15 asmenų) ir "sudarė" Ministrų Tarybą. Šiais metais "sudarytoji", tiksliau — partijos padalinio Lietuvoje paskirtoji "Ministrų Taryba" mažai kuo skiriasi nuo prieš ketverius metus, t. y. 1967 m., "sudarytosios". (Nutarimas dėl sudarymo, "Tiesa", liepos 16). Tarybos pirmininku toliau lieka, pakeičęs Motiejų Šumauską — Juozas Maniūšis. Pirminis Tarybos pirmininko pavaduotojas — Ks. Kairys, kiti pavaduotojai — L. Diržinskaitė-Piliūsenka (ji ir toliau eina nesamas "Lietuvos užsienio reikalų ministro" pareigas...), A. Drobnyš (paliktas vadovauti Tarybos Valst. plano komisijai), Pavelas Kulvietis (jo vardas išryškina kilmę — Red.), ir penktasis pavaduotojas — Vyt. Vazalinskis.

Seka dar 25 "ministrai". Štai paskirti: Aukštojo ir specialiojo vidur. mokslo (H. Zabolis), baldų ir medžio apdirbimo pramonės P. Kuryš, finansų (R. Sikorskis), kaimo statybos (A. Bagdonas), kultūros (L. Šlepetys), lengvosios pramonės (A. Adomaitis), maisto pramonės (S. Dulskas), melioracijos ir vandens ūkio (J. Velička), mėsos ir pieno pramonės (M. Buklys, mišų ūkio ir miško pramonės (A. Matulionis) paruošų (L. Kareckas), prekybos (A. Mikutis), ryšių (K. Onaitis), statybinių medžiagų pramonės (S. Jasūnas), statybos (R. Sakalauskas), sveikatos apsaugos (V. A. Kleiza), švietimo (M. Gedvilas), teisingumo (A. Randakevičius), vidaus reikalų (J. Mikalauskas), žemės ūkio (M. Grigaliūnas), automobilių transporto ir plentų (V. Martinaitis), buitinių gyventojų aptarnavimo (K. Plechavičius), komunalinio ūkio (J. Šėrys), socialinio aprūpinimo (Tatjana Jančaitė) ir vietinės pramonės (E. Ozarskis).

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Atsto vų rūmų ir senato konferencijos komitetas pagaliau priėmė karinės tarnybos įstatymą, kurio terminas buvo užsibaigęs liepos 1 d. Komitetas išmetė sen. Mansfieldo senato praves-tą rezoliuciją, reikalaujancią baigti Vietnamo karą per 9 mėn., jei Hanojus sugrąžins visus amerikiečius belaisvius. Rezoliucija pakeista kita, kurioje data nenurodoma ir vyriausybei pavedama derėtis su komunistais dėl paliaubų ir atsitraukimo.

SAN FRANCISCO. — Kildamas iš aerodromo didysis keleivinis Pan American 747 lėktuvas, užsikabinęs už aerodromo tako šviesos, ir sužalojo apatį lėktuvo bei sužeidė 32 asmenis. Lėktuvas pakilo, išmetė jūroje gazoliną ir vėl bandė nusileisti tame pačiame aerodrome, kur vėl nusileidimas nepavyko, lėktuvas nuslydo nuo tako ir vėl sužeidė kelis asmenis, kurių 11 teko paguldyti ligoninėn. Lėktuve buvo 212 asmenų.

WASHINGTONAS. — Viceprezidentas Agnew, važinėdamas po pasaulį, gavo iš arabų vadų pareiškimą, kad Egiptas nenori derėtis su tokiais izraelitais, kurie nėra gimę Palestinoje. Tokia yra premjerė Golda Meir ir užsienio reikalų ministras Ebanas. Pirmoji gimusi Ukrainoje, o antrasis — Pietų Afrikoje. Arabai mielai derėtis su gynybos ministru Dayanu, kuris gimęs Palestinoje. Jis geriau supranta palestiniečių problemas.

WASHINGTONAS. — Viceprezidentas Agnew, važinėdamas po pasaulį, gavo iš arabų vadų pareiškimą, kad Egiptas nenori derėtis su tokiais izraelitais, kurie nėra gimę Palestinoje. Tokia yra premjerė Golda Meir ir užsienio reikalų ministras Ebanas. Pirmoji gimusi Ukrainoje, o antrasis — Pietų Afrikoje. Arabai mielai derėtis su gynybos ministru Dayanu, kuris gimęs Palestinoje. Jis geriau supranta palestiniečių problemas.

Š. m. liepos 14 - 15 d. Vilniuje susirinkusi posėdžiama vadinaujanti Aukščiausioji Taryba "išrinko" prezidiumą bei narius. Prezidiumo pirmininku ir toliau "išrinktas", J. Paleckis, šiam 1966 m. gavęs kitas pareigas, pakeičęs, Motiejus Šumauskas, jo du pavaduotojai — J. Vildžiūnas ir dail. J. Kuzmickis ir sekretorius St. Naujalis. Prezidiumo nariais išrinkti šie vienuolika (su trim rusais): M. Gilevskaja, V. A. Grigaliūnienė, J. Gureckas, J. Kulikovas, K. Lengvinas, G. Mogilevcevas, P. Petro-nis, V. P. Pavlauskas, V. Sakalauskas, A. Sniečkus, partijos CK pirmasis sekretorius, ir V. Trumpickis (Elta)

Palyginus su 1967 m. okupanto "sudarytąja" Taryba, stebime mažą pakeitimų. Dar — 26 "ministerijos", 1967 m. nebuvo dviejų: paruošų ir teisingumo (abi — respublikinės — sąjunginės). Iš 26 ministerijų vos penkios respublikinės: automobilių transporto ir plentų, buitinio gyventojų aptarnavimo, komunalinio ūkio, socialinio aprūpinimo ir vietinės pramonės.

1971 m. yra ir komitetas, nebuvo 1967 m. "sudarytoje" vyriausybėje, būtent, Valst.

Philadelphijos išradėjas Peter Bressler sugalvojo naują kėdę-vežimėlį invalidams. Kėdė leidžia invalidams atsistoti ir juos prilaiko stovintį, kaip matosi iš dešinėje esančios fotografijos.

ASTRONAUTŲ DARBAI MĖNULYJE

HOUSTONAS. — Šeštadienį ir vakar milijonai amerikiečių sėdėjo prie televizijos aparatų ir stebėjo astronautų darbus mėnulyje. Astronautai, nežiūrint visos eilės mažesnių techninių nepasisekimų, savo darbą atliko pasigėrėtinai. Jie važinėjo po mėnulį savo nusivėžtu automobiliuku ir apžiūrino nusileidimo vietos apylinkes. Žemėje esantiems mokslininkams, jų tarpe žymiems geologams, astronautai žodžiu papasakojo savo matomus vaizdus: apskritomis, nudaillintomis galvomis kalnus, įdubimus, šv. Jurgio kraterį, 12,000 pėdų aukštumo Apeninų kalnų virtinę ir Hadley plyšį mėnulio paviršiuje.

Iš mažesnių sutrikimų pamėnėtinasis automobiliuko vairavimo sugedimas. Astronautai važiuoja vairuodami mašiną užpakaliniais ratais. Pirmą ekskursijos dieną sugrįžė į laivą astronautai rado vandens klaną ant Falkono grindų. Pasirodo, kad vandens filtrai sugedo ir vanduo ėmė lašėti ant grindų. Nustatyta, kad vandens trūkumo nebus.

Astronautai patyrė, kad mėnulio akmenys prie Apeninų yra kietesni, negu tikėtasi. Jų uždavinys buvo išgręžti 10 pėdų gilumo skyles ir įkišti į jas termometrus mėnulio paviršiaus temperatūros pasikeitimams matuoti. Tokio gylis skylių jiems nepavyko išgręžti. Scott išgręžė dvi 64 colių ir 36 colių skyles.

Antrasis pasivažinėjimas ir akmenų rinkimas užtruko pusę valandos trumpiau, negu buvo numatyta, nes kontrolės centras pradėjo taupyti deguonį, kurio pirmą dieną buvo kiek daugiau sunaudota. Mėnulio akmenyse rasta daug blizgučių ir stiklą panašių kristalų ir šviesių spalvotų akmenų.

Šventė Latvijoje

Latvijoje, liepos 10 - 11 d. vyko penktoji tradicinė studentų dainų šventė, "Gaudeamus — V". Dalyvavo per 5.000 Baltijos kraštų studentų, tik iš Lietuvos atvyko apie 2000 dainiū. Dalyvavo ir lietuvių ansambliai.

Šventės atidaryme 40 km. į rytus nuo Rygos, Ogrės mieste, atliekant Draugystės koncertą, jungtiniam chorui vadovavo lietuvis Konradas Kavcekas — buvo atliktas Muralio Tarpautinės studentų organizacijos himnas. Šventė paskaitomis vyko Rygoj ir Ogrėje.

Parodos Vilniuje

Šių metų pavasarį — vasarą Vilniuje įvyko beveik išimtinai "socialistinių" kraštų surengtos parodos. Vilniaus Parodų rūmuose vyko parodos: mongolų meno, rumunų tapytojų, čekų stiklo meistrų, žirmonių buvo parodyta Jablonco papuošalų, gi Vingio parke iš eilės vyko Rytų Vokietijos ir Čekoslovakijos žemės ūkio mašinų parodos.

Rostocke, R. Vokietijos uostamiestyje, įvykusioje Baltijos jūros savaitėje Vilniui atstovavo Naujosios Vilnios rajono vyk. komiteto pirmininkė V. Olševskaja ir Vilniaus miesto kultūros sk. vedėjas J. Kliškauskas. Dalyvavo ir Klaipėdos miesto delegacija.

Dar vienas muziejus

"Tiesa" liepos 13 d. informavo: šv. Mykolo bažnyčia, 17 amž. statybos paminklas, numatyta paversti vilniško istorijos — etnografijos muziejaus filialu. Joje žadama kaupiti senos graviūros, piešiniai, brėžiniai, planai, taip pat statybinių medžiagų pavyzdžiai, visa tai, kas pasakoja apie Lietuvos statybos ir architektūros istoriją, pažangą. Bus rengiamos ir parodos.

Ponia Sandra Nemser, Denverio advokatė, užsispyrė pateikti FBI tarnybai. Kai jos prašymas buvo atmestas, ji kreipėsi į teismą, kaltindama FBI moterų diskriminaciją.

YRA VILČIŲ STREIKO IŠVENGTI?

WASHINGTONAS. — Amerikos pieno darbininkų streikas turėjo prasidėti šeštadienio vidurnaktį ir tam streikui alpusės: darbdaviai ir unijos skyriai buvo pasirošę, tačiau Nixon prašant, unijos vadai nutarė streiką atidėti vienai dienai — 2 valandoms. Darbo sekretorius Hodgson pasiūlė, jei negalima sutarti dėl naujos darbo sutarties sąlygų, prateisti kuriam laikui senąją sutartį ir tęsti derybas. Unija su tuo nesutiko ir skel pradėsiantį streiką sekmadienio vidurnaktį.

Kremlius pasmerkę skerdynes Sudane

MASKVA. — Sovietų Sąjungoje tebevyksta protestų mitingai prieš Sudano vyriausybės akciją ir vietinių komunistų teismus. "Izvestija" įspėjo Sudaną neturėti iliuzijų, kad geri santykiai su Sovietų Sąjunga bus įmanomi tuo pačiu laiku, kada Sudanas skerdžia komunistus.

Maskvoje apie 200 studentų iš arabų šalių demonstravo prie Sudano ambasados. Studentai kritikavo ir Egipto prezidentą Sadatą, kuris parėmė Sudano vyriausybę ir padėjo jai užgniaužti sukilimą.

"Izvestija" po antrašte "Skerdynės Sudane" rašo, kad Sudano vyriausybė siekia visai sunaikinti komunistų partiją ir išnaikinti jos vadus ir narius.

Sudano prezidentas Nimeiry spaudos konferencijoje pareiškė nenoris pabloginti santykių su Maskva ar kitomis komunistinėmis šalimis, tačiau, jei tokia bus šalių valia, jis nieko negalys padaryti. Jis pareiškė, kad šimtai sovietų karių patarėjų ir technikų yra pasirengę išvažiuoti iš Sudano. Vyriausybė dar neturinti įrodymų, kad sovietų piliečiai būtų įsivėję į buvusį perversmą, tačiau jo valdininkai tiria faktus ir aiškina situaciją.

Sudane yra tarp 1,000 ir 1,800 sovietų technikų. Sudanas su sovietais daug prekiauja ir naudojasi iš Kremliaus gautais ginklais. Po paskutinių įvykių tie nuosirdūs santykiai gali pablogėti.

ČIKAGA. — Vakara "Chicago Tribune" išidėjo John Waligora laišką, kuriame kalbama apie Pavergtas tautas, paradus, protesto žygius ir nusibodusias Roman Pucinski kalbas. Niekas neklausia, kodėl tos tautos: Lenkija, Lietuva, Latvija, Estija yra pavergtos. O todėl, sako Waligora, kad jos buvo išduotos Washingtono ir Londono. Jaltos buvo smeigta į nugarą Lenkijai ir buvo leista žūti Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Visa Centrinė Europa buvo atiduota. Autorius vadiną Jaltos susitarimą išdavyste ir reiškia viltį, kad būsima prezidento kelionė į Kiniją nebus Pietryčių Azijos Jalta. Teisingai sakė viceprezidentas Agnew, kad visada, kur tik buvo pralaimėta prie konferencijos stalo, visur pėdsakus paliko Averell Harriman, rašo Waligora.

MIAMI. — Kuboje siaučia kiaulių ligos epidemija, todėl mutininkai ypatingai stropiai ėmė kirsti atvykstančius iš Kubos žmones. Jiems net specialiais chemikalais nuvalomi batai. Kuboje teko sunaikinti 22,000 kiaulių.

MASKVA. — Sovietų p. dentas Podgornas raštu p. Sudano prezidentą Ninsustabdyti mirties baus. Sudano komunistams.

Britai pamažu pasisako už rinką

LONDONAS. — Po stiprių vyriausybės įtikinėjimų ir aišnimų vis daugiau Britanijos gyventojų pasisako už įstojimą Europos rinką. Visuomenės o. nijos tikrinimo institutas įskelbė, kad 45% gyventojų pasisako už rinką, 41% — prieš įstojimą ir 14% neturi nuomonės. Prieš mėnesį tas pats institutas įskelbė, kad tik 27% pritarė įstojimui, o 55% buvo prieš.

Šis opinijos pasikeitimas smūgis darbo partijos vadui, kuri nutarė priešintis įstojimui į Europos rinką. Spėjau, kad darbo partija taip pad tik politinius sumetimais. Jis premjeras Wilsonas ančiau rėmė įstojimo idėją, tačiau pamatęs, kad darbo unijos prieš ją, pats pakeitė nuomę.

Vėl pabrangs automobiliai

DETROITAS. — Automobilių gamintojai Detroito jau 1972 metų modelius. Fordas Chrysleris jau pradėjo siūlaujau modelius savo agentams pardavėjams. Nustatytos kinos kainos, kurios yra 5. didesnės už 1971 m. kainas. Tos laikinos kainos gali 1 pakeistos, tačiau praktika do, kad jos pakeičiamos — b. gyn. Tuo būdu, galima tikėti kad minėtų bendrovių automobiliai ateinančiais metais bus dokeriais brangesni ir viduti kas Fordas kainuos apie 4, dol.

Automobilių darbo unijos zidentas Leonard Woodcock tina bendroves, nes jų did pelnų gaudymas kelia kai o ne darbininkų algos, kaip n ta tvirtinti įmonių vadai. Dė pelnų kainos kyla ir užsienio automobilių vis daugiau užkar ja Amerikos rinką, atimd darbininkams darbus. Jis reikalavo savo kalboje hutinti Amerikos dolerį.

MASKVA. — Sovietų p. dentas Podgornas raštu p. Sudano prezidentą Ninsustabdyti mirties baus. Sudano komunistams.

ST. TRINKA

BUVUSIO KRIMINALINĖS POLICIJOS TARNAUTOJO ATSIMINIMAI

Dievobaimingas piktadarys

1929 metais man tarnaujant Kriminalinėje policijoje, šiaulių mieste, Tilžės gatvėje, gyveno vienas pilietis, kurio pavardė buvo Skistenis. Jis buvo apie 35 metus amžiaus, nevedęs, teismo nebaustas ir labai dievobaimingas, kasdien eidavo į bažnyčią pasimelsti. Turgaus dienomis jis šiaulių miesto turgavietėje, pasidėjęs ant stalo pardavinėdavo senas knygas. Ne kartą eidamas pro šalį pagalvodavau, kaip tas žmogus iš tokios prekybos gali pragyventi, nes senų knygų retai kas pirkdavo. Niekas negalėjo pagalvoti, kad toks dievobaimingas žmogus galėtų daryti kokių nors nusikaltimų. Yra toks posakis, kad tykioj bajorai velniai velsiasi. Taip buvo ir su juo. Vėliau paaiškėjo, kad jis, prieš eidamas padaryti kokių nusikaltimų, visuomet eidavo į bažnyčią pasimelsti, kad gerasis Dievulis jam padėtų. Tačiau jam tos maldos nepadėjo, nes, papildžius trečią vagystę, jis buvo pagautas ir patalpintas į kalėjimą, kuriame ir užbaigė savo gyvenimą.

Tais pat metais šiaulių mieste, Tilžės gatvėje, nakties metu, nulaūžus nuo durų kabančią spygą, iš laikrodininko Gurvičiaus krautuvės buvo pavogta laikrodžiū, žiedų ir kitokių prekių, kurių vertė siekė 6,000 litų.

Taip pat tais metais Panevėžio mieste iš Kurkūlio manufaktūros krautuvės nakties metu, nulaūžus kabančią spygą, buvo pavogta įvairių medžiagų ir kailių 10,000 litų vertės.

Sekančiais metais šiaulių mieste, Tilžės gatvėje, Velykų naktį buvo apvogta Karių Ekonominė B-vė, iš kurios buvo pavogta medžioklinių šautuvų, revolių, šovinių ir kitokių prekių. Jų vertė siekė 3,000 litų. Krautuvės vedėjas, pasibaigus šventėms, ryto metą atėjęs prie krautuvės norėjo atrakinti kabančią spygą, su kuria buvo užrakintas krautuvės duris. Atrakinti negalėjo, nes durys buvo užrakintos su kita spyga. Pranešė policijai. Pakvietus šaltkalvį, spyga buvo atrakinta ir rasta, kad piktadarys, nulaūžęs kabančią spygą ir apvogęs krautuvę, ją užrakino

su saviimi atnešta spyga, kad niekas nepastebėtų įvykdytos vagystės.

Apžiūrėjus spygą, buvo rasta, kad ji yra sena, kažkokio šaltkalvio taisyta ir jos viena pusė sušveicuota su žvalvariu. Kadangi šiaulių miesto turgavietėje turgaus dienomis keli šaltkalviai pardavinėdavo visokius senus geležinius daiktus ir pritaikydavo senoms spygoms pamestus raktus, tai kilo įtarimas, kad tą spygą galėjo parduoti ar taisyti kuris nors iš tų prekybinių. Kad būtų galima patikrinti ar drauge su kitu valdininku nuėjome į turgavietę ir pradėjome senų geležių pardavėjams rodyti spygą ir teirautis ar ji jiems yra pažįstama. Vienas iš jų parodė spygą atpažino ir pasakė, kad jis ją prieš keletą dienų drauge su ratams sujungti šerdesniku pardavė Skisteniui, kuris netoli jo prekiaavo senomis knygomis. Paklaustas Skistenis prisipažino, kad nupirkęs rodomą spygą, bet kad būtų pirkęs geležinį šerdesnininką, užsiėmė. Jį sulaukėme ir atsivedėme į raštinę ištyrimui. Kadangi buvo įtarimas, kad jis galėjo apvogti Karių Ekonominę B-vę, tai jo bute buvo padaryta krata. Jo bute buvo rastos vogtų daiktų sandėlis. Būtent: iš Gurvičiaus krautuvės pavogti laikrodžiai ir žiedai, iš Kurgūlio krautuvės pavogtos manufaktūros prekės ir kailiai, ir iš Karių Ekonominės B-vės pavogti medžiokliniai šautuvai, revolveriai ir šoviniai.

Jo bute buvo rastos tikras ginklų ir šovinių arsenalas.

Klausinėjamas jis vagystėse prisipažino ir papasakojo, jog prieš eidamas papildyti kokią vagystę, jis visuomet nueidavo į bažnyčią pasimelsti, kad gerasis Dievulis jam padėtų laimėms nusikaltimą padaryti ir kad jis galėtų tapti turtingu.

Surasti pavogti daiktai buvo gražinti nukentėjusiems, gi Skistenis, užbaigus kvotas, buvo patalpintas į šiaulių kalėjimą šiaulių I Apylinkės Tardytojo žinioje. Po kurio laiko šiaulių apygardos teismas Skistenį už papildytas iš Gurvičiaus ir Karių Ekonominės B-vės vagystes nubaudė 3 metams s. d. kalėjimo. Už papildytą Panevėžio mieste vagystę jis buvo teisiamas atskirai Panevėžio Apygardos teismo ir atlikimui bausmės buvo perkeltas į Panevėžio kalėjimą.

Praslinkus apie 3 metams, šiaulių mieste, Stoties gatvėje, netoli geležinkelio stoties, tos gatvės gyventojai pastebėjo, kad jų kaimynystėje esančiame name, kuriame gyveno senesnio amžiaus namų savininkė (pavardės neatsimenu), niekas neatidaro langinių. Pradare langines pamatė, kad ant grindų gulė be gyvybės žymių namų savininkė ir tarnaitė. Pranešė policijai. Apžiūrint su gydytoju nužudytą lavoną, buvo rasta, kad namų savininkė ir tarnaitė buvo nužudytos keliais revolverio šūvais į galvą ir krūtinę. Gydytojas, apžiūrėjęs lavonus ir padaręs jų skrodimą, nustatė, kad nužudymas buvo padarytas prieš tris dienas. Apžiūrint kambarį, kuriame buvo nužudytos namų savininkė ir tarnaitė, išsauti iš revolverio šovinių tutelių nerasta. Iš to buvo aišku, kad piktadarys po nužudymo, kad nebūtų kaltės įrodymo,

Veteranų administratorius. Donald Johnson sako, kad tarp Vietnamo veteranų heroino vergų yra tik 4,5%, tačiau visoje Amerikoje veteranai sudaro tarp 18% ir 25% visų narkotikų vartotojų.

surinkęs tuteles pasišalino.

Baigus apžiūrėti nusikaltimo vietą, mūsų skyriaus vedėjas Drelingas pasakė, kad šios žmogžudystės buvo papildytos kokio nors vagies recidivisto ir labai šalto kraujo žmogaus. Be to, pridūrė: "Jei Skistenis būtų laisvas ir nesėdėtų kalėjime, tai sakyčiau, kad tai yra jo darbas. Bet kadangi jis yra kalėjime, tai įtarimas atpuola".

Renkant apie šias žmogžudystes žinias, iš vieno asmens buvo sužinota, kad prieš įvykusias žmogžudystes Skistenis buvo atvykęs į šiaulius, girtuokliavo su jam pažįstamais asmenimis ir papasakojo, kad jis yra paleistas iš Panevėžio kalėjimo vienam mėnesiui atostogų. Be to, buvo sužinota, kad Skistenis buvo pažįstamas su nužudytą namų savininkę ir pas ją užeidavo pasikalbėti. Gavus tas žinias, kilo įtarimas, kad tas žmogžudystės galėjo papildyti Skistenis. Buvo paskambinta telefonu į Panevėžio kalėjimą, iš kur buvo sužinota, kad kalnys Skistenis, pablogėjęs jo sveikatos stovui, Sveikatos tikrinimo komisijos nutarimu, sveikatos pataisymui buvo paleistas vienam mėnesiui atostogų. Atostogoms pasibaigus, jis vėl grįžo atgal į kalėjimą atlikimui likusios 6 mėnesių bausmės.

Šiaulių apygardos teismo prokurorui buvo pasiūstas raštas, prašant jo pareidymo, kad Skistenis būtų perkeltas iš Panevėžio kalėjimo į šiaulių kalėjimą mūsų žinion — tardymui.

Kai iš Panevėžio kalėjimo Skistenis buvo atgabentas į šiaulių kalėjimą, buvo pasiūstas policininkas, kad atgabentų jį į mūsų raštinę tardymui. Policininkui išėjus atgabenti Skistenį, mūsų skyriaus vedėjas Drelingas išėjo visus valdininkus, kad atvedus areštuotą niekas iš mūsų jokių klausimų nestatytų, nes jį apklauskinti nori jis pats asmeniškai ir turi paruošęs tam planą.

Atvedus į raštinę Skistenį, Drelingas jam pasakė: "Buval blogas šaulys, šaudamas namų savininkę gerai pataikė, vieną šūvį į galvą ir du į krūtinę, nuo kurių ji tuoj mirė. Tačiau šaudamas tarnaitę, blogai pataikė, nes ji tau išėjus atsėgavo, dabar yra gydoma šiaulių miesto ligoninėje ir pasakė, kad jos šeimnininkė nužudei ir ją nužudyti norėjai".

Illinois atstovė kongrese Charlotte Reid prezidento buvo paskirta į federalinę komunikacijų komisiją.

Išgirdęs tai, Skistenis labai nustebė ir pasakė: "Negali būti". Toliau klausinėjamas, jis papasakojo, kad pablogėjęs jo sveikatai, jis iš Panevėžio kalėjimo buvo paleistas sveikatos pataisymui vienam mėnesiui atostogų. Atvykęs į šiaulius su pažįstamais pragėres pinigais. Neturėdamas iš ko pragyventi ir grįžti atgal į Panevėžio kalėjimą, sugalvojęs apipiešti ir nužudyti namų savininkę, gyvenančią Stoties gatvėje, su kuria buvęs pažįstamas. Kadangi ten radęs tarnaitę, tai ir ją nužudęs, kad nebūtų liudininkės. Po nužudymo jis komodoje radęs 80 litų pinigų ir, surinkęs šovinių tuteles, pasišalino. Pasibaigus atostogoms, grįžęs atgal į Panevėžio kalėjimą atlikti likusią bausmę. Paklaustas, kur dėjo revolių, su kuriuo nužudė namų savininkę ir tarnaitę, pasakė, kad jį atvykęs į Panevėžio miestą nuo tilto numetęs į Nevėžio upę. Gi paimitus iš namų savininkės komodos 80 litų išleides savo reikalams, — maistui ir kelionei iš šiaulių į Panevėžį.

Kadangi šioje byloje nebuvo jokių kaltės įrodymo daiktų ir liudininkų, kurie būtų matę, kad Skistenis tikrai papildė šias žmogžudystes, tai, kad Skistenis vėliau teisme neužsigintų ir nesakytų, kad jį smurtu priver-

tė prisipažinti, buvo paprašyta šiaulių apygardos teismo prokuroro, kad prie tardymo dalyvautų jo padėjėjas. Atvykęs prokuroro padėjėjui Repšiui, jo akivaizdoje buvo perskaitytas Skistenio parodymas, po kurio buvo pasirašęs Skistenis. Perskačius parodymą, prokuroro padėjėjas paklausė Skistenį, ar jis laisvu noru davė šį parodymą niekieno neverčiamas ir ar viskas, kas yra tame parodyme parašyta, yra teisybė. Atsakė, kad parodymą jis davė laisvu noru niekieno neverčiamas ir kad viskas, kas jame yra parašyta, yra teisybė.

Po šio protokolo prokuroro padėjėjas Repšys savo ranka parašė pastabą, kad jo akivaizdoje buvo Skisteniui perskaitytas jo parodymas ir kad jis pareiškė, jog jį davė laisvu noru, niekieno neverčiamas ir kad viskas, kas jame yra parašyta, yra teisybė.

Užbaigus visus formalumus, Skistenis buvo grąžintas atgal į šiaulių kalėjimą iki užbaigimo kvotos.

Sekantį rytą iš šiaulių kalėjimo viršininko gavome telefonų pranešimą, kad laikomas jų žinioje kalnys Skistenis savo vienuetėje pasikorė.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

TERSIA POZEMĮ

Kai kurios pramonės įstaigos, dirbtuvės neturi kur dėti įvairių srutų bei atmatų. Paskutiniu laiku sugalvojo būdą, t. y. gręžia nuo 2,000 iki 12,000 pėdų gilumo skyles žemėje ir ten supila fabriko atmatas bei suterstą vandenį.

Pasirodo, kad toks darbas nėra naudingas, nes srutos patenka į uolų plyšius arba į požemio vandens upelius. Požemio vanduo gali patekti į geriamo vandens šulinius.

Tokiu būdu pramonė nebeturi kur dėti savo atmatų, nes paskutiniu metu draudžiama teršti ežerus bei upes, net ir orą.

M. S.

A FOREST'S FUTURE IS IN YOUR HANDS

Every tree, every shrub, and all our wildlife depend on you to help prevent forest fires. So please follow Smokey's ABC's: Always hold matches till cold. Be sure to drown all campfires, stir the ashes, and drown them again. Crush all smokes dead out.

Please! Only you can prevent forest fires

SPECIALŲS BUSAI Į NAUJIENŲ PIKNIKĄ

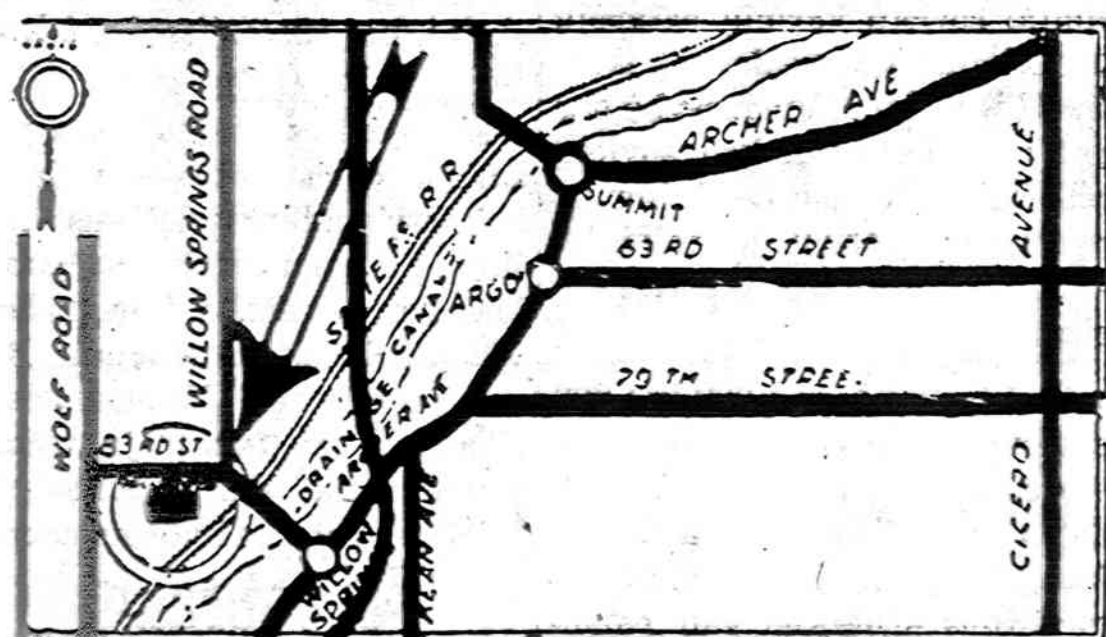
Sekmadienį, rugpjūčio 15 dieną, specialūs CTA busai veš čikagiečius į "Naujienu" Pikniką. Lygiai 12:00 val. po pietų busai paims žmones nuo "Naujienu" (18-tos ir Halsted gatvių kampas). Už kelių minučių jis sustos Bridgeport ties Lietuvių Auditorija ir paims ten piknikan norinčius nuvažiuoti. Vėliau jis važiuos Archer Avenue. Sustos ties Archer ir Western, Archer ir California. Pasuks į California Ave. Sustos ties California ir 43rd St., California ir 55 St., California ir 63rd St., California ir 71st St., o iš ten jau važiuos tiesiai į Willow Springs ir Bučo Sodą, kur bus piknikas.

Lygiai 1 val. po pietų išvažiuos antras busas. Vietoj California Ave., jis važiuos S. Western Ave. iki 71-mos, šia gatve pasieks S. Kedzie ir važiuos tiesiai į Bučo Sodą.

Iš pikniko busai išvažiuos 6:00 valandą vakaro.

Kelionė į Pikniką ir atgal (round trip) kainuos \$2.50.

Kaip nuvažiuoti į NAUJIENŲ pikniką

Rugpj. 15 d. NAUJIENŲ piknikas įvyks Bučo sode, kuris yra prie German Church Road, 83-čios gatvės įsaga. Bučo sodas yra tarp Willow Springs kelio ir Wolf Road.

Tai gi visi keliai, kurie veda prie 83-čios ir Willow Springs Road sankryžų, veda tiesiai į NAUJIENŲ pikniką.

Iš 18-os kolonijos, Bridgeport, Brighton Parko ir kitų mišnių apylinkių kolonijų geriausia yra paimti Archer Road, kuris vėliau vadinasi US 4-A ir važiuoti iki Willow Springs miestelio. Tenai reikia pasukti į dešinę, pervaziuoti du tiltus, einančius per Chicago kanalą ir Desplaines River ir pasukti į kal-

ręje esantį Bučo sodą, vadinamą Willow West Picnic Grounds.

Kas važiuoja iš šiaurinės arba vakarinės Chicago dalies, tai tiems geriausia naudotis Willow Springs arba Wolf Road. Abi šie keliai nuveda tiesiai iki German Church Road.

Iš Marquette Parko važiuojantieji gali naudoti 79-tą kelią, 87-tą kelią arba 95-tą kelią. Jie turi pasiekti Wentworth Road, pervaziuoti jau suminėtus kanalus, pasiekti German Church Road ir įvažiuoti į Bučo sodą.

Kviečiame visus čikagiečius atvykti į NAUJIENŲ rengiamą pikniką.

Komisija Piknikui Ruošti

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų. Knygą galima gauti Naujienose arba pasiūnčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Aunt Sarah, I love you.

Remember my 10th birthday, when you gave me that funny piece of green paper and everybody made such a fuss over it. (Except me.) Frankly, it was a pretty disappointing present for a kid. I couldn't eat it, couldn't play with it, couldn't wear it—and Mom took it away from me practically the minute I got it.

And every birthday after that (and Christmas, too), you gave me another one of those Bonds, you called them. I thought you were pretty gooney.

At least, I never had to guess what I was going to get from good old reliable Aunt Sarah.

And what I got was good old reliable U.S. Savings Bonds.

What I didn't realize then was that you gave me a gift of security for the future. Thanks to you and those Bonds, I had extra funds for college. And they helped when I bought my first new car.

Next week, I'm giving my nephew, Harry, his first U.S. Savings Bond. I know the kid is gonna think I'm some kind of nut. But, someday...

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. They may be redeemed at any time. And always remember: Bonds are a good way to save.

Take stock in America.
Now Bonds pay a bonus at maturity.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

1940-41 M. LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS IR KOVOS KELIAS

(Tęsinys)

Lietuvoje tautiniam režimui davė pradžią atsitiktinis įvykis, būtent gruodžio 17 d. vienos karininkų grupės laimėtas pučas. Tai gi iš pat pradžių tautinis režimas neturėjo aiškiai suformuluoto idealo ir platesniuose gyventojų sluoksniuose išpopuliarintos ir prigijusios politinės platformos. Tokia platforma ir patys naujojo tautinio — autoritetinio režimo principai buvo nustatyti ir suformuluoti tik atsidūrus tautininkų partijai prieš valdininkų aparatą. Šis aparatas tokiam politiškai ideologiniam darbiui nebuvo paruoštas ir iš viso, kaip techninis krašto valdymo instrumentas, tokiam reikalui ir netinka.

Primestas kraštui iš viršaus tautinis — autoritetinis režimas platesniems gyventojų sluoksniuose buvo visai svetimas dalykas. Todėl jis iš pat pradžių susidūrė iš visų pusių su opozicija. Šiam režimui nebuvo palankios ne vien tik kitos visuomeninės politinės srovės, bet ir šiaip visuomenė, kuri prieš tai jau buvo įpratusi tvarkytis demokratiniiais principais. Pažūrų skirtumų būta net pačiuose tautiniuose. Iš jų greitai atsiskyrė vadinamieji voldemarininkai ir perėjo į griežtą režimui opoziciją. Taip pat atšoko nuo jo ir karininkų grupė, kuri savo laikų pastatė prie valstybės vairo A. Smetoną, su kurio vardu buvo siejamas pats tautinis — autoritetinis režimas.

Tenka labai paabejoti, ar pats buvusio režimo galva A. Smetona, jo šalininkų vadinamas tautos vadu, turėjo vadui būtinai reikalingų būdo savybių. Jis, be abejo, buvo didelis lietuvis, gilus savo krašto patriotas ir aukšto intelekto politinis asmuo. Bet A. Smetona buvo daugiausiai mokslininkas, filosofas, o ne realus ir veiklus politikas. Politikoje, lyg kokioje matematikoje, jis norėdavo turėti visišką aiškumą. Deja, sprendžiant politinius klausimus dažniausiai visiško aiškumo nebūna. Politikoje didelį vaidmenį vaidina intuityja. Ne-

paprastai yra svarbu turėti gebumą svarbiausiu politiniu momentu padaryti greitą ir protinę sprendimą, nors ir nėra šimtanuosimintinio aiškumo. A. Smetona vengdavo daryti reikiamą sprendimą, kuomet vienas ar kitas svarbus politinis klausimas jam atrodydavo nepakankamai paašklėjęs. Tokiu atveju jis mėgdavo klausimą atidėti iki laukio, kol pati gyvenimo tikrovė parodys, kaip reikėtų pasielgti. Todėl jis nesistengdavo įvykius kurti, bet leisdavosi įvykių stumiamas. Iš to seka, kad jis neturėjo pakankamai iniciatyvos bei ryžtingumo ir tokiu būdu vėluodavo daryti reikiamus sprendimus.

Kitą A. Smetonos silpnę būvo ta, kad jis nerodė noro ar nesugebėjo pritraukti artiau prie savęs stipresnių asmenybių. Jis mėgdavo save apstatyti paklusniais asmenimis, kuriuos, deja, dažnai sunku atskirti nuo paprastų, kiekvienam režimui pavojingų, pataikūnų. Pats būdamas neveiklus, jis pasirinkdavo ir neveiklius savo idėjas vykdytojus. Žiūrėdamas iš šalies į buvusio režimo veiklą, atrodydavo, jog A. Smetona, kaip to režimo galva, ne tik neduodavo savo vadovaujama režimui impulso, bet, atvirkščiai, dėl savo neryžtingumo, palinkimo visur turėti neabejotiną aiškumą, ir stengėsi neprisileisti prie savęs stipresnių asmenybių, dažnai lyg pats būdavo tos ar kitos didesnės akcijos ar didesnio kūrybinio užsimojimo stabdžiu.

Ne paslaptis, kad pačių tautinio — autoritetinio režimo šalininkų, Tautininkų Sąjungos, tarpe pakartotinai kildavo nepasitenkinimas savo vadu. Visą laiką būdavo pasigendama iš režimo didesnės iniciatyvos ir kūrybos. Politinio — dinamizmo — požūri, be abejo, tai buvo pozityvus reiškinys. Deja, tokia iš apačios rodoma iniciatyva režimo viršūnėse ne tik nerasdavo pritarimo, bet, atvirkščiai — ji dažnai net būdavo slopinama, o jos reikėjai buvo laikomi nepageidaujamais režimo opozicininkais. Prieš tokius asmenis dažnai būdavo imamasi net sankcijų. Tokiu būdu aktyvesniam partijos ele-

mentui ayansavimo kelias buvo uždarytas. Savame suprantama, kad esant tokioms aplinkybėms, stipresnės asmenybės, režimo aktyvieji ramsčiai, negalėjo išsiugdyti ir tinkamai pasireikšti.

Neturėdamas plačiuose gyventojų sluoksniuose reikiamo pagrindo ir nuolat opozicijos puolamas, buvęs mūsų krašto režimas, stengdamasis — kaip ir kiekvienas kitas režimas — išlaikyti prie valstybės vairo, faktiškai nebeturėjo kitos išeities, kaip pasiremti vien policinėmis priemonėmis. Jis be jokios atodaisios telkė apie save vis daugiau papirkamojo elemento, kuris — ar tai stengdamasis išvystyti politinio sekimo veikumą, ar tai norėdamas parodyti savo atsidavimą režimui — slopino kiekvieną visuomenėje pasireikšusį politinį aktyvumą, nežiūrint, ar jis kildavo iš opozicinių sluoksnių, ar net iš pačių režimo šalininkų tarpo. Tas elementas kiekvieną aktyvų pasireikšimą ar jo užuomazgą laikydavo esant nukreiptą prieš patį režimą ir dėl to pavojinga krašto vidaus ramumui.

Bekovodamas už kiek galint ilgesnį išsilaikymą prie valstybės vairo, buvęs A. Smetonos režimas, pastaruoju metu atrodė jau tiek išsisėmęs, kad lemiančią valandą, t. y. Lietuvai jau žūstant, nebesurado savyje nei impulso, nei šiek tiek daugiau energijos pareikšti rusų okupacijai bent kokį pasipriešinimą. Kaip pats A. Smetona, taip ir jo režimas, tuo būdu padarė patys sau mirties sprendimą, kuris juos visam laikui pašalino iš gyvųjų politikos faktorių. Gaila tik, kad mūsų kraštas už tai turėjo sumokėti per aukštą ir visai mūsų tautai per daug skaudžią kainą.

Vis dėlto būtų neteisinga suversti už valstybinės nepriklausomybės pradžią visą kaltę buvusiam režimui. Jau vien dėl to, kad kaip jau minėta, buvo išorinių aplinkybių, kurios nuo mūsų neparėjo. Bet nemažesnę dalį kaltės turi prisiminti ir mūsų olitiniai visuomeniniai sluoksniai.

Visuomenės pagrindinė klaida buvo ta, kad ji laiku nenušalino politikos vairuotojų, kurie neabejotinai vedė kraštą klaidingų kelių. Didžiosios mūsų politinės srovės, kaip krikščionys — demokratai ir valstiečiai

Filmų gamintojas Owen Crump pastatė filmą "Zeppelin", kuris be didelio personalo ir lėšų susilaukė nemažai pasisekimo. Dabar jis gamina filmą "Hellfire over London".

liaudininkai, buvusiam režimui nuolat darė priekaištus, bet nedrįso ar nepajėgė imtis griežtesnių priemonių net tuo metu, kai minėtas režimas vos besilaikė. Antra vertus, minėtos srovės nors kalbėjo apie tautos vienybę, bet tam tikslui pasiekti jos jokio naujo ir geresnio kelo nenurūdė. Jos vis pirmo seka, gyvenimo jau seniai nudėvėta ir praieities patyrimo pasmerktą partijų susiblokavimo bei koalicijos metodą. Šis kelias gyventojų tarpe nesudarė atrakcijos, nes jiems praieities partijų rietenos jau buvo iki gyvo kaulo įgrįsusios. Be to, minėtas metodas visiškai nebuvo suderintas su naujomis krašto valdymo idėjomis, kurias išugdė socialinio žmonių sugyvenimo nauji reikalavimai ir kurios tuo metu pasiekė savo apogėjų, pas mūsų galingiausią kaimyną — Vokietijoje. Sveikas protas ir mūsų pačių gyvenimo sąlygos vertė tų idėjų, kiek jos buvo naudingos mūsų kraštui, nonglėžuoti ir kalio iš mūsų kaimyno pasimokyti.

Užsienių politikos srityje mūsų buvusios opozicinės srovės darė tas pačias klaidas, kaip ir buvęs krašto režimas: tarptautinę Lietuvos padėtį jos vertino neteisingai, jos rėmėsi ne politinėmis realybėmis susidariusiomis Lietuvos pašonėje, bet tarptautinio solidarumo teoriją, kurios pagalba buvo tikimasi išlaikyti taiką. Spekuliuodamos prasidėjusio karo galimais rezultatais, jos leidosi suvilijamos neutraliteto išganingumo burbulu ir tikėjo iliuzija, kad Sov. Rusija, su kuria Lietuva palaikė tradiciškai gerus santykius, nieko pikta mūsų kraštui nedarys. Kad opozicinės srovės užsienio politikos srityje laikėsi tokios pat linkmės, kaip ir vyriausybė, matyti iš šių faktų: jų vadovybės ir spaudos organai neutralumo politiką laikė išmintingiausia; jos pritarė vyriausybės nusistatymui nežygiuoti į Vilnį; jos vengė didesnio suartėjimo su Vokietija ir buvo už tai, kad Sov. Rusijos pateiktą Lietuvai ultimatumą reikiama priimti ir rusams nesipriešinti. Opozicinės srovės šiuo Lietuvai lemiamuoju momentu ypatingai nusidėjo, nes tuo metu jos nebuvo už vyriausybės durų: jų atstovai įėjo į Minis-

terijų Kabineto sudėtį ir Kabinetas faktinai buvo koalicinis, kurio jos taip troško. Tokiu būdu opozicinės srovės padarė sau tokį pat mirties sprendimą, kaip ir buvęs mūsų krašto režimas.

Tiesa, kaip valdancioje tautininkų partijoje, taip ir opozicinėse srovėse atsiradavo aktyvesniųjų elementų, kurių galvosena veržėsi pro partijų rėmus į dinamiškesnę veiklą. Jie ieškojo geresnių mūsų tautai ir valstybei vairuoti pagrindų. Jau buvo minėta, kad pačioje tautinio autoritetinio režimo pradžioje išsiskyrė iš tautininkų tarpo vadinamieji voldemarininkai. Būta skilimų ir krikščionių demokratų, kaip ir valstiečių liaudininkų tarpe. Taip pat būta bandymų įvairių srovių aktyvesnius elementus sutelkti į vieningą frontą kovai prieš režimą. Vadinasi, ir tuomet jau nestigo balsų, kurie prasimušdavo pro visų buvusiųjų ir subankrutavusių partijų pelešius. Bet kovos sąlygos buvo labai sunkios: teko kovoti, iš vienos pusės — su partijų stabais ir, iš kitos pusės — su režimu. Daugeliui tokių aktyvesniųjų veikėjų teko skaudžiai nukentėti: ne vienas iš jų atsidūrė kalėjime arba buvo išstremtas į koncentracijos stovyklą, ar kur nors į provinciją. Be viso, šis aktyvesnis elementas dažnai kentėdavo dar moraliai dėl kitų sankcijų, kurių imdavosi prieš juos suramėjusiųjų partijų vadovybės. Esant tokioms sąlygoms, mūsų tautos veiklesniam elementui plačiau susiorganizuoti buvo tiesiog neįmanoma. Tokiu būdu jis pateko į Sov. Rusijos primesto Lietuvai komunizmo prarają, negalėdamas ja pasipriešinti, nors ir buvo pasiryžęs toje neįlygioje kovoje žūti. Dar blogiau, nemažai aktyvesniųjų lietuvių, kurie sėdėjo kalėjimuose arba buvo izoliuoti darbo bei kon-

centracijos stovyklose, iš jų nebuvo paleisti prieš okupuojant rusams kraštą ir tokiu būdu buvo stačiai begėdiškai, buvusiojo režimo išduoti sovietų komunistams. Šitaip išduota komunistams visa eilė žymesniųjų voldemarininkų, kurie buvo išstremti į priverstinųjų darbų stovyklą prieš rusų kariuomenės įgyviavimą į Lietuvą.

Lietuva nustojo valstybinės nepriklausomybės ir pateko į raudonąją sovietų okupaciją, nepaleidusi į priešą, kuris ejo jos pavergti, nė vieno šūvio. O ji turėjo suorganizavusi kad ir nedidelę, bet patriotiškai išauklėtą karinę pajėgą, kurios apginklavimui ir išlaikymui per eilę metų buvo išleista šimtai milijonų litų. Nebuvo pasipriešinta daugiausia todėl, kad buvęs mūsų valstybės vairuotojas A. Smetona ir jo pastatytoji vyriausybė sunkiausiu mūsų kraštui momentu nepasirodė vyrais, tinkamais sunkiems uždaviniams spręsti; nepasipriešinta dar ir todėl, kad mūsų visuomenė il-

gai buvo migdoma rusų draugiškumo iliuzija. Prie viso to prisidėjo ir tas nelaimingas mūsų tautos aktyvesniųjų elementų slopinimas ir persekiojimas iš buvusio režimo pusės. Stačiai gėda pamanyti, kuo dabartinė mūsų karta pateisins tokią savo laikyseną prieš būsiančias mūsų tautos kartas ir prieš Lietuvos istoriją!

(Būs daugiau)

DEDES ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį — Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasiskaityti gražius istorijų. Naujai atvykę lietuviai galėtų žiemos pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo Žmogaus Gyvenimą — Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimeina ir pažinojo, o naujesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo A. Rūko lengvas, vaizdus gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išievių šviesulių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaitio — Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ" ADMINISTRACIJOJE

Sekmadienį, rugpiūčio 15 dieną, BUČO SODE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

įvyks

NAUJIENU PIKNIKAS

BUS IDOMI PROGRAMA, GERA MUZIKA ŠOKIAMS, SKANUS MAISTAS IR LABAI GERI GERIMAI. VISĄ LAIKĄ GARSUSIS G. JONIKO ORKESTRAS GROS POLKAS, VALSUS IR PAČIUS MODERNIŠKIAUSIUS ŠOKIUS JAUNIEMS IR VYRESNIEMS. RUGPIŪČIO 15 D. VISI KVIEČIAMI Į NAUJIENŲ PIKNIKĄ.

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — MONDAY, AUGUST 2, 1971

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

Litter doesn't throw
itself away; litter
doesn't just happen.
People cause it—and
only people can prevent
it. "People" means you.
Keep America Beautiful.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$6.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Užsienio:	
metams	\$23.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$8.00
vienam mėnesiui	\$3.50
Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, Telef. Haymarket 1-6100.	
Pinigų reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.	
NAUJINIŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.	

Afrika nenori naujos vergijos

Visa eilė Afrikos tautų ir tautelių išsilaisvino iš britų, prancūzų, belgų ir olandų kolonializmo. Kelios valstybės pasiskelbė nepriklausomomis ir demokratiškai tvarko savo reikalus, kitose yra kariškių diktatūros, kurios ruošia gyventojus savivaldai. Vietoj pasitraukusių britų, prancūzų ir belgų, Afrikon visomis priemonėmis pradėjo veržtis rusai. Vienur jiems pavyko prisitaikyti prie esančios valdžios, kitur jie patraukė savo pusęn politiką mažai tenusimanančius karius, trečiur papirkinėja savo tautos reikalus mažai tesirūpinančius politikus ir bando pristesti savo valią.

Bet Afrikos tautos, ilgus metus žiauriai išnaudotos, pajuto tiesiamus naujus vergijos pančius. Pasakos apie komunizmą žavi afrikiečius, bet komunistinė tikrovė jiems atrodo žiauresnė, negu buvęs kolonistų išnaudojimas. Maskvos agentai Afrikoje kalba apie "tautų lygybę" ir naujai kuriamų valstybių nepriklausomybę, bet komunistai, valdžią pagrobę Afrikoje, krašto gyventojų teisių negerbia ir įveda dar žiauresnį išnaudojimą, negu buvo įvedę kolonistai. Išklause komunistų pažadus ir nusigandę komunistinės tikrovės, Afrikos tautos pradėjo gintis.

Pirmąjį žingsnį šia kryptimi padarė Egipto prezidentas Anwar Sadatas. Išaiškinęs komunistų ruošiamą perversmą, jis laiku susigriebė ir pašalino visą eilę krašto apsaugos ir vidaus reikalų ministerijos aukštųjų pareigūnų, dirbusių ar pasižadėjusių dirbti Maskvai, bet ne Egiptui. Egiptiečiai gavo iš Sovietų Sąjungos didoką ginklų kiekį, bet kai rusai pradėjo krašto apsaugos ministeriui įsakinėti, ką jis turi daryti ir ko nedaryti: kai krašto apsaugos ministerijoje sėdintieji sovietų šnipai išrašydavo į magnetines juosteles net paties prezidento Sadato pasakalėjimus su užsienio diplomatais, tai krašto prezidentas, didelės karių daugumos padedamas apsilavė nuo sovietų imperializmui pasidavusių karių ir politikų. Prezidentas Sadat atleido krašto apsaugos ministeriui, suėmė kelis generolus ir patraukė teisman Maskvai, o ne Egiptui dirbusius mažo kalibro politikus.

Jordanijos karalius ir karo vadovybė taip pat apsilavė nuo Pekinui ir Maskvai tarnaujančių partizanų. Kol partizanai vedė kovas prieš Izraelį, karalius Huseinas leido vadinamiesiems Palestinos partizanams kontroliuoti ir valdyti kelis miestelius, bet kai partizanai pradė-

jo organizuoti perversmą prieš karaliaus valdžią, tai kariuomenė gavo įsakymą partizanus nuginkluoti. Šiandien vadinamieji Palestinos partizanai smilksta Izraelio pasienyje. Apie šimtas tų perbėgę pas Izraelį ir pasidavę nelaisvėn, kiti buvo nuginkluoti ir uždaryti į belaisvių stovyklas, o vienas, nušovęs Jordanijos vyriausybės pareigūną, šeštadienio rytą buvo sušaudytas. Karaliui Huseinui ištikima kariuomenė ir policija apvalė kraštą nuo komunistų kontroliuojamų perversmininkų.

Bet gražiausias apsilavimas nuo komunistų praeitą savaitę įvyko Sudane. Maskvos imperializmui pasidavusių kariškių grupė nuvertė Sudano prezidentą Numeiry, padarė pakaitas krašto apsaugos ministerijoje, nužudė kelis vyriausybės šalininkus ir rengėsi paskelbti "liaudies respubliką". Vėliau būtų sekę "liaudies seimai", panašūs kaip savo laiku buvo padaryti rusų kariuomenės okupuotoje Lietuvoje, sušaudytas prezidentas Numeiry, kaip pirmomis perversmo dienomis buvo sušaudyti keli komunistams pasipriešinusieji krašto apsaugos pareigūnai.

Sudane komunistiniam perversmui pritarė nedidelė gyventojų grupė. Dar mažesnis karių skaičius pritarė vergijai nešančiai komunistinei santvarkai. Iš Egipto perskridę Sudano kariai apsupo perversmininkų dvi dienas laikytą krašto apsaugos ministeriją, išsilaisvino buvusią vyriausybę ir pradėjo gaudyti perversmininkus. Sudane nuteisti ir sušaudyti 10 žymesnių Maskvai pasidavusių kariškių, o Sudano komunistų partijos pirmasis sekretorius pakartas. Pakarti du artimiausieji komunistų partijos sekretoriaus bendradarbiai.

Sudano prezidentui atgauti valdžią padėjo Libijos ir Egipto vyriausybės. Libijos karo lakūnai suėmė du Sudano karius komunistus, pasirodžiusius grįžti į Sudaną ir valdyti kraštą, o Egipto prezidentas Sadatas leido Sudano parašutinkams pasitraukti iš saugojamo fronto ruožo. Kad Sudano parašutinkai greičiau pasiektų Chartumą, Egipto prezidentas davė Sudano aviacijos pulkininkui lėktuvus parašutinkams parvežti.

Visi atsimename, kad ir Maroke buvo suruostas perversmas karaliui nužudyti ir užsienio politikai keisti. Perversmininkai norėjo, kad Maroko pereitų į komunistinių valstybių pusę. Bet Maroko karo mokyklos mokiniai, išaiškinę perversmininkų tikslus, pradėjo šaudyti perversmą suruodusius generolus. Maskvos šalininkai Maroko kariuomenėje buvo išgaudyti ir suimti. Vieni jau sušaudyti, o kitų laukia karo teismas.

Išsilaisvinusios Afrikos tautos nenori naujos vergijos. Kur komunistai bando prievarta pristesti savo valdžią, ten afrikiečiai prieš juos griežtai ir gana vykusiai pasipriešina.

SOVIETŲ GYDYTOJAMS APINASRIS

Sovietų Sąjungoje, kaip ir mūsų Lietuvoje, visų profesijų asmenys yra panerti bolševikų apinasrui, atseit, jie yra įpareigoti dirbti, veikti komunistų partijos naudai, jos dorovei. O kas toji komunistinė dorovė? Teoriškai jos tikslai niekur nėra nusakyti, tik bendrybėmis apibūdinti.

Praktiškai komunistinė veikla ir komunistų partijos vedama valstybė praktikoja vergiją. Vergija ne gyvulių, bet žmonių,

ir tai savos valstybės piliečių. Vadinamoms perauklėjimo stovykloms (faktiškai vergų stovykloms) yra viešai vykdomos žmonių medžioklės.

Prieš trisdešimt metų tokia Lietuvos gyventojų medžioklė buvo įvykdyta birželio mėnesyje. Tai nebuvo pirmoji ir paskutinioji žmonių medžioklė komunistų statybos garbei. Tokios medžioklės buvo ir seniau pradėtos. Jos tęsiamos ir dabar.

Vergija gi, kaip tokia, seniai

Garsus rusų klaunas Oleg Popovas savo programoje naudoja šunį, kuriam Britanijos valdžia nedavė leidimo įvažiuoti, kai klaunas atvyko gastruliuoti. Popovas pasiskelbė britų spaudoje ir gavo pavelsk matomus šunelius. Jis išsirikto rankose laikomą kalytę "Gemma".

jau yra pasmerkta kaip nesuderinama su dorove ir su žmogaus garbe. Jungtinių Tautų visuomenos atstovų suvažiavime vergija taip pat yra pasmerkta paskelbta žmogaus Teisių charta. Komunistų garbei ir jo išsilaukymui valkai apmokami savo tėvus sekti ir juos išdavinėti, jei jų elgsena ir veikla yra komunistinio įvestai santvarkai žalinga. Tokiam vienam vaikui, savo tėvus išdavusiam (Morozovui), Maskvoje net paminklas pastatytas. Tai yra ryškus įrodymas ir paskatinimas vaikams savo tėvus skusti komunistinio santvarkos prižiūrėtojais.

Komunistinės santvarkos ugdytojai (nors jie niekuo uždirba, jos dabotojai savo šalies piliečius be teismo sprendimo suimė, kalina, verčia prisipažinti, kad jie kėsėsi ar ruošėsi komunistinę santvarką išardyti ar jai pakenkti. Tokiems menamai nusikaltėliams net sudaromi vieši teismai. Tokių būta nemaža, ir jie plačiai yra išgarsėję, nėra reikalo čia jų visų išvardyti. Tik tiek prisimintina, kad iki šiol menamai veikianties Sovietų Sąjungos konstitucijos visi autoriai buvo anų viešų teismų mirtimi nušauti, ir nuo tada toji šalies konstitucija pradėta vadinti Stalino vardo konstitucija. Kuriam laikui Stalino vardas buvo nušautas garbinti ir šlovinti, net jo kūnas atskirtas buvo nuo Lenino. Dabar Stalino vardas ir vėl tytomis atgaivinamas. Ir kaip naujenybė, greta vergų stovyklų įvestos vadinamosios psichiatrinės ligoninės, kur užduoti

visi tie mokslo, rašytijos ir meno vyrai, kurie suabejoja komunistinio teorijos neklaidingumu. Mat, menamai sveiko proto žmogus, kas jis bebūtų, negali suabejoti komunistinio teisingumo ir neklaidingumu.

Visa, kas čia pasakyta, derinasi su komunistinio veikimo, bet tai smerkiama iš senų senovės nusistovėjusių žmonių dorovės.

Sovietų Sąjungoje ir praktikuojamoje Lietuvoje nėra žmonių laisvos profesijos. Viskas suvaltybinta taip, kad žmogus tapta komunistinės valstybės ne narys, bet vergas — tarnas. Tad ir visų profesijų kokios jos bebūtų, darbai ir žygiai turi tarnauti komunistinio dorovės, komunistinio santvarkos ugdymui, jos stiprinimui, kartu ir komunistinio vado šlovei ir garbei.

Iki šiol Sovietijos gydytojų profesija dalina galę vadovauti kitur priimta ir praktikuojama gydytojų etika, — suteikti pagalbą susirgus, kas jis bebūtų. Niekas iš gydytojų negali atsisakyti nuo tokios pagalbos suteikimo. Tokie atsisakysieji smerkami, net baudžiami. Baudžiami, aišku, teismo sprendimu. Bet štai nuo šių metų kovo 26 d. galutiniai ir neišimtinai šios šalies gydytojai panerti bolševikišku apinasriu. Dabar visi gydytojai prisaikdinami visu savo darbu, visais savo veiksmais vadovautis komunistinio dorovės (moralės) principais.

Visose kitose laisvose valstybėse gydytojai pasizada nesutarti gydytojo vardo ir neatsi-

sakyti suteikti susirgusiam pagalbą, kai jį kreipiamasi. Visų kitų kraštų gydytojai yra organizuoti, tai yra priklauso savo sambūriams ir neabejotinai per juos gina gydytojo teisę, garbę ir smerkia tuos savo draugus, kurie gydytojų etikai nusikalsta.

Bet tasai Sovietų Sąjungoje naujai įgyvendintas potvarkis ir gydytojams primestas nesiderina su įprasta gydytojų etika. Tačiau jis praėjo nepastebėtas. Gi derėjo ir dera viešai apie tai pasisakyti.

Neabejotina, kad tos vergijos ir teroro imperijos gydytojų tarpe atsiranda tokių, kurie tyloje laiko tą potvarkį nepriimtiniu, bet vertiami turės laikytis.

Esama gandų, kad iki šiol sovietų gydytojai saugumo valdininkų jau buvo prievartaujami. Politiniai nusikaltusiam saugume surašomas protokolas, kad nusikaltėlis nėra sveiko proto ir jo ištirimui reikalinga, kad jis būtų pasiustas į psichiatrinę ligoninę. Toks protokolas įteikiamas kuriam nors gydytojui pasirašyti... Ir pasirašo, nes kitaip ir pats gali patekti į ligoninę.

Eina gandas, kad ir prof. Kazlauskas jo prigėrimo gydytojų protokolas buvo surašytas ne visiemis tos komisijos gydytojams dalyvaujant. Kaip kas iš gydytojų tą protokolą menamai pasirašė, nors pasirašymo "ceremonijose" nedalyvavo... Bet tai tik gandas. O jei toks gandas pasirodė, gal kas nors panašaus jau nuo seniau buvo praktikuojama.

Toji nūdienės Lietuvos gydytojai taip pat dabar panerti bolševikiniu apinasriu. Medisinos mokslus baigusieji dabar prisaikdinami tą potvarkį vykdyti. Jie turi atsisakyti ir atsisakyti, ir tą priešlaiką turi atleisti įsilvę ir tą priešlaiką (marškinius) ir papuoštą galvą taip pat balta kepuraitė.

Toji priesaika atliekama iškilmingai. Aišku, dalyvaujant "garbīgiems" bolševizmo veikėjams, saugumo nariams. Tą priesaika gydytojai netiesioginiai įjungiami į saugumo darbą. Ar nederėtų Pasaulio Lietuvos gydytojų sąjungai ir tai atkreipti dėmesį? V.

A. VILAINIS - ŠIDLAUSKAS

Užmirštoji Dievo gatvė

9

Bet Albinas, nieko blogo nepramatydamas, vis kraustė ir kraustė, kol ir pats save nukraustė į tą patį Market Parką.

Darbo tempo nesumažėjo ir tai karštilei praėjus. Jis kažkaip suartėjo su Justu Lieponiu. Atsirado bendrų biznio reikalų, svarbesnių net nei giminytės ryšiai.

Lieponis pirkto pardavinėjo baldus, o Albinas juos išvežiojo gerą skonių turintiems lietuviams naujakuriams, besikuriantiems jau nuosavuose namuose. Kaip žinia, Justas Lieponis žinojo mišiškius, turint ne tik gerą išlepintą skonį, bet ir dažnai skirtingą pasirinkimą, kad baldai būtų prabangesni ir skirtųsi nuo jų kaimynų. Tada pagal tokius reikalavimus jo vadovaujama įmonė išaugo į šešis skyplius apimančių pastatą ir pasidarė pats didžiausias lietuvių baldų centras.

Daug baldų perkasi pas jį jaunavedžiai. Paprastai eilės įkarštyje apsisauja jiems atrodo, jog daugiau nieko nereikia, kaip tik būti visą laiką kartu šalia vieno kito. Galvojo, jog žiedus sumainius prie alioriaus jiems tereikės vien plačios lovos. Kai toji meilė tampa jau vieša paslaptimi, prasideda priešvestuvinė ruošia, ir tasai siauras galvojimas išsisklaido kaip rūkas. Tada suprantą, jog vedybos tai nėra tik dviejų įsimylelių pabėgimas į mišką. Reikės gyventi, kaip tėvai gyvena, kaip

kiti žmonės tvarkosi savo namuose. Lančys draugai, giminės. Jie juk ir patys nėra laukiniai ir turi skonį savo jaunikių aplinkai sukurti. Ir tada jie eina pirkti baldus trijų, keturių kambarių apstatymui. Tada jau Albinui tenka važinėti ne tik tą plačią lovą, bet ir daugiau baldų. Kartais neužtenka vieno ar dviejų pakrovimų į sunkvežimį.

Pradėjus pokalbį su juo, paaiškėjo, jog ne tik pats čia nesikraustė, bet ir ne lietuvių šeima čia perkraustė. Tai mišri lenkų vokiečių šeima, kuri tos gatvės dar neniekina. Tuo mes ir baigėme pokalbį. Kam gaišti laiką saulės pačioje atokaitoje. Be to, man rodėsi, jog jis skubėjo. Matyt, norėjo savaitgalį pabėgti kur prie Viskan sino ežerų. Žinau — Albinas Beniulis labai mėgsta žuvis, ir tik tą, kurią jis pats pasigauna.

Su Trisdešimt trečiuoju bloku šiaurės kryptimi jau pastebimos ir verslo bei prekybos iškabos. Ne per gausu jų ten. Kas antras trečias namas. Jos paprastai nestambios apimties ir prisitaikusias prie vietos apylinkės gyventojų reikalavimų ir laiko sąlygų. Tokiomis iškabomis nusmaigstyta iki pat Trisdešimt pirmosios, kuri perkerta ir aklina uždaro Morgano gatvę. Tas iškabos, žinoma, savo skaičiumi viršija užėgų iškabos.

Čia Trisdešimt trečiame bloke dar tebesilaiko, tur būt, iš tų senųjų laikų žydėjimo laikotarpio Lesčiauskaitės vaistinė. Vakarinėje šio bloko pusėje yra laikoma maisto krautuvė paskutinės ateivių ban-

gos lietuvių Juškos. Juška ne tik prekybininkas, čia laiką savo būtiną jau keliolika metų, bet ir didelis sporto mėgėjas, puoselėtojas. Jis jau daugelį metų yra Lietuvos klubo vadovybėje, ir mes girdėdavom jį skaitant ir per Margučio radiją sporto apžvalgas ir kroniką.

Tenka prisiminti, jog ir anais laikais su entuziazmu žėrėsi prekybon ir tą gatvę ir lietuviai. Turėjo jau net keletą stambesnių krautuvų. Užėgų net arti dešimties. Škernas, įskaitant ir šaliniais prieinančius skersgalvius.

Gal per daug nenukrypsiu nuo pagrindinės temos, jei pasakysiu, kad ši gatvė dėl kaimynų ryšių, suartindavo lietuvius su lenkais ir prie visuomeninio tarpusavio pabendravimo. Atžalynas žengdavo dar net toliau. Sukurdavo ir bendras šeimas. Tokių buvo ne vienas, ne du, o galima sakyti, net visas būrys galėjo susidaryti. Tad mišri ši gatvė savo gyventojais, kaip mūsų Vilnius pirst pirmąjį pasaulinį karą turėjo ir čia kiek panašiu atsitiktis. Jogailos su Jadvyga pradėtos nelaimingos, ar gal ir laimingos vestuvės, kurios vėlesniais laikais virto tradicija Lietuvos Lenkijos bajorų tarpe vis panaujinti tą vadinamąją unitą, sukuriant mišrias šeimas. Tas polinkis pasireiškė ir čia, Amerikoje, nors ir nemėlyno kraujo žmonių tarpe. Tą progą sudarė čia jau susikūrusios laiko sąlygos, kurios šiaip ar taip ir vedybose pakrypdomos riedėjo į tą patį ir neišvengiamą tašką, sugebėdamos ir tą patį verdantį katilą, tirpinantį visus be savo kil-

mės skirtumo ir amerikietiška, auksu žibantį, lydinį.

Man noris vis dėlto atpasakoti, kaip kartais naujai prasiveržę nuostabūs įvykiai paveikia net kvirtąjį penktąjį kartą ir ne tik iš mūsų šeimų pravaikaučius. Kaip tik tai įvyko šiomis karštos vasaros dienomis, kai aš ieškojau atviesio Juozo Sutkaus užėgose prie Union ir Trisdešimt penktosios gatvės sankryžos. Sėdėjau vis dar šluostydamiis prakaitą prie "rudhyrio" stiklo. Taip greit, žinoma, atvėsti negalima ir vėsinamoje patalpoje. Ir kai mes kalbėjome su užėgos šeimininku (žinoma, lietuviškai), šalia sėdįs dar visai jaunas vyras, kaip man atrodė, atidžiai sekė mūsų pokalbį. O mes kalbėjome kaip tik apie Sino Kudirkos įkalinimą ir nuteisimą dešimčiai metų katorgos. Galvojau, jog jis moka ar supranta lietuviškai. Toks mano galvojimas buvo, žinoma, klaidingas, bet jis turėjo noro su manim pradėti pokalbį. Iš tų minimų vardų, pavardžių jis vistiek nuovė, apie ką buvo kalbama. Galvodamas, jog aš geriau vaisyvandeniu tik todėl, kad mano kišenėje pučia skersvėjai, pasiūlė man išgerti alaus, o jei ne, tai gal kokio kito gero stiprinančio gėrimo. Kai aš atsisakiau ir to, jis vis tiek nuo savo noro pasikalbėti nebuvo atsisakęs. Pasisakė, jog ir jis esąs lietuviškos kilmės ir žinąs apie tai, ką mes kalbėjome su užėgos savininku Džio.

Ir tikrai, jis žinojo nemažiau už mus. Žinojo tai, žinoma, iš anglų kalba jo skaitomų laikraščių. Jis papasakojo, kaip tē-

vas ir sūnus Brazinskai, pagrobę užvaldę lėktuvą ir nusileidę Turkijoje. Juk tai buvo ne tik drąsus, rizikingas, bet ir pirmas visoje Sovietų keleivinės aeronautikos istorijoje. Daug kas bandęs ir su gudromis galvomis (kaip pvz. apsuksūs žydai), bet vis be pasisekimo. Ir štai tie du lietuviai buvo pranašesni už visus kitus, kad ir kaip planavusius pasigrobti lėktuvą, ir apie Sino Kudirkos pabėgimą į Vigelant laivą. Jaučiau, jog toji tragedija jam žinoma, suprantama, iš amerikietiško taško. Kaip galėjo tai atsitikti Amerikoje, kuri visų laisvių šalis yra žinoma visame pasaulyje. Ir kas galėjo tikėti, jog atsiras ir tokių medinių galvų ir dar su pačiu laivo kapitonu ir admiralu. Kokią gėdą jie padarė už visą pasaulį pranašesniems išmintim amerikiečiams. Juk tik vieni amerikiečiai savo išmintimi, savo technika pasiekė mėnulių ir ten pirmą kartą į klimpsnčias dulkes grimdo žmogaus pėdos. Ir štai šalia jų atsirado ir tokie bukapročiai. Jis net jaudinosi ir pasiprašė degtinės stikliuko.

Nors mažiau, bet jis žinojo ir apie Vytautą Simokaitį, kuris buvo pasmerkta mirti, bet, čia Amerikoje, prasidėjus austringiems mityngams, bausmė buvo pakeista jau katorga iki gyvos galvos. Koks tos priverdimo darbo stovyklos pobūdis, žinoma, jam nevisai suprantamas. Tai, tur būt, kad jis ten būdamas, niekur nega lės išeiti, net į užėgą. Reikės ilgai dirbti.

(Bus daugiau)

ATOSTOGOS SAULETOJ MANITOBOJ

2.

Lietuvių kolonijos džiaugsmas ir skausmai

(Tęsinys)

NUSKENDO POVILAS LIAUKIČIAUS VAIKAITIS

Skaudžiausia šiemet nelaimė aplankė Manitobos lietuvių neskaitlingą koloniją, tai netikėta mirtis žinomojo Manitobos lietuvių veikėjo Povilo ir jo žmonos Julijos Liaukičių šeimoje. Liepos 4 d. sekundienį, kada amerikiečiai šventė JAV-bių nepriklausomybės dieną, Winnipeg'e ežere, bangose prigrėdė Liaukičių sūnaus Vytauto sūnus James (Džimis), 19 metų amžiaus gabus studentas, ką tik buvęs priimtas į Manitobos universitetą.

Jis su keliais kolegomis buvo nuvažiavę į Viktorijos paplūdimį (Victoria Beach), esantį toliau į šiaurę nuo didžiojo Grand Beach paplūdimio. Tą dieną buvo didelės vėjas, tikrai, sukilusi didžiulė smarkias bangas ir didelį vandens gilyn traukimą bangoms atslūgstant.

Užaugę prie to ežero ir būdami geri plaukikai, studentai nutarė, kad ir labai šalta vandenyje "su bangomis pasigrumti". Jaunasis Liaukičius nėrė ir daugiau nebeiškilė. Visos pastangos surasė James buvo be pasekmių. Tik penktą dieną ežero bangos jo kūną grąžino už kokios

mylios toliau nuo nelaimės vietos.

Laidotuvės buvo iškilmingos, bet labai liūdnos. Jaunieji Liaukičiai dar turi dvi dukreles, kurios ypač skaudžiai pergyveno savo vienintelio brolio tragišką mirtį. Tėvai ir bočiai Liaukičiai tebeirbo žmonos Julijos Liaukičių pareikšimų žodžiu, laiškais ir telegramomis. Ir Naujienos šventė JAV-bių nepriklausomybės dieną, Winnipeg'e ežere, bangose prigrėdė Liaukičių sūnaus Vytauto sūnus James (Džimis), 19 metų amžiaus gabus studentas, ką tik buvęs priimtas į Manitobos universitetą.

VALIA IR RYZTAS VISAS KLICTIS NUGALI

Winnipeg'e dienos sensacija yra jauna lietuvaitė Verutė (Veronika) Demereckaitė, judraus Winnipeg'o lietuvių kolonijos veikėjo Juozo Demerecko dukrelė, gvy. 170 Isabel St., kur jos tėvai turi mais to krautuvę.

Prieš 16 metų, tebedama 13 metų amžiaus, besimaudant Birds Hills žvyrduobėse nusokusi nuo tramplyno galva atsismušė į kietą dugną ir tiek susižalojo nugarkaulį, kad po mėnesio buvimo municipalinėje King George ligoninėje ir po operacijos daktarai pripažino ją kvadruplege (quadriplegic, tai yra negalinčia valdyti kojų nei rankų), o šiaudien ji yra ne tik pasižymėjusi veikėja, bet, kas dar labiau stebėtina, yra penkių medalių

laimėtoja įvairiose sporto srityse! Ir tai pasiekė vien tik savo tvirta valia ir ryžtu, kaip ji pati sako, "norėdama parodyti daktarams, kaip kartais jie klysta". "Aš esu kovotoja!" sako ji. "Jei tik nori ką atsiekti, visuomet gali, jei siekiamas yra įmanomas. Aš supratau, kad man teks gyvenimą pradėti iš naujo".

Kai Verutė susižeidė, Winnipeg'e dar nebuvo Manitobos Rehabilitacijos ligoninės ir savo gyvenimą pradėti iš naujo ji turėjo važinėjamoje kėdėje (wheelchair), žinoma, tėvams ir draugams padedant. Prie jos namų laiptų kiemo pusėje yra pastatytas specialus elevatorius, kuriuo ji savo kėdėje išvažiuodama ir grįždama pati nusileidžia ir pakelia. Pirmaisiais metais ji tikrai negalėjo valdyti nei kojų, nei rankų. Bet, kaip ji šiandien sako, "Aš norėjau pati susitvarkyti ir nustatyti kur yra man nebeperžengiama riba". Kur yra jos riba, parodė tai, kad šiomis dienomis ji grįžo iš

Montrealio penkiaais medaliais už laimėjimus sporte vežina: keturi medaliai sidabriniai ir vienas auksinis.

Laval College suruošose Canadian Paraphlegic Games žaidynėse sėdėdama kėdėje ji dalyvavo septyniose žaidynėse ir penkis laimėjo su medaliais!

Stalo teniso (single) varžybose ji laimėjo pirmą vietą su aukso medaliu.

"Bėgime" 25 metrų distancija (važiuojamoje kėdėje) laimėjo 2 vietą su sidabro medaliu;

Rutulio stumime (trumpu taku) — 2 vietą su sidabro medaliu;

Mėtyme į tolį — 2 vietą su sidabro medaliu; ir

Stalo tenise (dvigubose, double varžybose) 2 vietą su sidabro medaliu. Medalius teko matyti ir čempionę pasveikinti.

Ji yra Manitobos Wheelchair Sporto ir Rekreacijos asociacijos narė; Lūošųjų Vaikų ir Suaugusiųjų draugijos direktorių tarybos narė, dalyvauja

Veronika Demereckaitė, kuri prieš 16 metų benardydama maudynėje susižeidė nugarkaulį ir liko lūša, kad ir važinėjamoje kėdėje sėdėdama yra veikėja ir sportininkė, kuriai sveikosios merginos gali tik pavydėti.

Kanados Paraflegikų asociacijos mitynguose ir mažiausiai po tris dienas savaitėje yra užimta socialine veikla. Ji korespondencijos būdu baigė aukštą mokyklą kursą, bet į universitetą nutarė neiti, nes esą daug ko galima išmokti iš žmonių ir knygų, o tų ji turi visą biblioteką.

Šia proga primintina ir kita ryžtinga jauna manitobietė Betty (Elizabeth) Bannister, kuri per didįją 1953 metų polio epidemiją buvo suparalizuota, kad negalėjo valdyti ne tik kojų ir rankų, net ir kvėpuoti negalėjo be "geležinių plaučių" (respiratoriaus), bet neatlaidžios fizinės terapijos dėka, šiandien, kad ir važiuojamoje kėdėje ji puikiai pašo, rašo ir meniškų dalykų išsiuvinėja.

(b. d.)

J. Pr.

TRUMPAI

— Humboldt Parko Lietuvių Klubo nariai nutarė organizuoti dalyvauti Naujųjų piknikė. Vieni kitus vė, kad kiekvienas galėtų būti piknikė.

— D. Petrutytė skaitys rugpjūčio 17 d. Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje paskaitą tema "Priešmokyklinio auklėjimo vaidmuo šeimovėje".

— Pirmininkas Prūsīs praneša, kad Humboldt Parko Lietuvių Klubas piknikas įvyks rugpjūčio 22 dieną įprastoje Jefferson piknikų vietoje.

— BATUNo rengiamame Baltijos Festivaly rugpjūčio 21 bus pabaltiečių liaudies dainų ir tautinių šokių programa. Lietuviškąją programos dalį išpildys New Jersey Lietuvių Moterų "Žybuoklių" sektetas, vadovaujamas Liudo Stuko, ir New Yorko Lietuvių Vyčių Tautinių Šokių Grupe, vadovaujama Birutės Radzianienės.

— Kestutis Miklas ir Helen Kulber liepos 22' buvo pakviesti ir dalyvavo New Yorko konservatorių partijos klubo pasitarime. Buvo aptarta prezidento Nixono planuojama kelionė į Raudonąją Kiniją, iš to galimos pasekmės ir Nacionalistinės Kinijos Formozos atieties padėtis Jungtinėse Tautose.

— BATUNas pagaminė savo emblemos emaliuoto metalo ženkliukus, kuriais bus papuošti visi svečiai, atvykę į Baltijos Festivalį rugpjūčio 21, Freehold, New Jersey.

— Juozas Ramančionis, 3214 So. Halsted str., yra vienas iš seniausių prekybinių Bridgeporte. Jis atvykęs į Čikagą 1913 m. ir apsigyveno Bridgeporte, jau 1920 m. atidarė Hardware and Paint store, Halsted gatvėje. Mėgdamas žuvalti ir gyventi prie vandens, buvo, kuriam laikui net savo krautuvę pardavęs. Bet po tos pertraukos jis vėl atsiėjo tą pačią krautuvę ir vėl Halsted gatvėje.

— Archer-Brighton apylinkės apsaugos taryba organizuoja 15-tą metinį apylinkės namų ir kiemo grožio konkursą. Įstojo konkursan blankai yra gausiami Life laikraščio administracijoje ir užpildomi iki rugpjūčio 7 d. Teisėjų komisijai pirmininkauja Brighton Parko lietuvių parapijos klebonas prel. D. A. Mozeris.

HELP WANTED — FEMALE Darbininkų Reikia

MAIDS For hotel work — does not have to speak good English. Starting salary \$310 month. West side Hotel, Call 626-2306

ENGLISH SPEAKING WOMAN 3 days per week, to keep beautiful apartment in order. Two adults, one small dog. Good transportation near North. Phone after 4 P. M. MO 4-7964

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKĖJIMAIS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITE SI

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTŲ PATARNAUJA VISAI DRAUDIMO REIKALAI

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

RETA PROGA!

Parduodami žemės sklypai po vieną ir po vieną ir pusę akrų šiaurės rytų Wisconsin, 10 mylių pietus nuo apskrities miesto Marinette. Sklypai su 100 ir 150 pėdų švartais, giliai ir žuvingos Peshigo upės pakraščiu tik už Bagley's Plowage. Sklypai patikrinti ir Zoning inspektoriaus pripažinti tinkamais statybai bei apsigyvenimui.

Kreipitis: A. MACIULIS
Rt. 2, Box 204
Marinette, Wisconsin, 54143
Tel.: 715-789-2443

BUTŲ NUOMAVIMAS
SAVININKAMS NEMOKAMAI
Namu pardavimas, pirkimas,
Ivairūs draudimai.

BUD'S REAL ESTATE

BALYS BUDRAITIS
4207 So. Kedzie, Chicago
TEL. — 254-5551
1339 State St., Lemont, Ill.
TEL. — 257-5542

DAŽAU NAMUS

IS VIDAUS IR LAUKO

Valau kilimus ir baldus.

Pilna apdrauda.

I. RUDIS Tel. CL 4-1050

VISKĄ APIE NAMUS

Taisau (remoduojau) senus namus,
stogus, langus, dažau, sutvarkau
elektrą ir t. t.
Skambinti ALEKSUI
Telef. 927-7186

TERRA

Brangenybės, Laidkrodišai, Dovanos
visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolski
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm, Fire and Casualty Company

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaigoj)
Pigūs automobilių draudimai.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4063 Archer,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

APDRAUDŲ AGENTŲ:

Namu, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio.
Patogios išimokėlimo sąlygos.
J. BACEVICIUS
6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

— James Venckus organizuoja Cornell parko, esančio 5010 So. Wood St., jaunųjų futbolo komandą. Treniruotės prasidės

SUGALVOTA — PADARYTA

SVEIKAS MEDINIS modernus vi-
duj, graži gatvė, arti Maria HS, di-
dei šeimai ir pajamoms. Platus skly-
pas. \$18,600.

9 KAMBARIŲ MŪRAS. Patogi vie-
ta, rami gatvė, arti parko. \$18,950.

DU PELNINGI MŪRAI apie \$17,000
pajamų metams, Brighton Parke. Kai-
na \$50,000.

6 KAMB. 15 METŲ MŪRAS, centr.
vėsinimas, garažas. Prie 55-tos už
Pulaski. \$26,800.

2 BUTŲ MŪRINIS, 4 ir 5 kamb., 2
autom. garažas, Marquette Parke.
\$26,500.

5 BUTŲ GELSVAS MŪRAS — 2x5,
2x3 ir 1x4 kamb., virš \$7,000 pajamų,
du bloki nuo parko. \$47,000.

1 1/2 AUKSTO 20 metų mūras. Gra-
žūs 2 butai, uždurti pušų porčiai, nau-
jas stogas, gazu šildymas, 2 auto ga-
ražas, platus sklypas arti mūso. Na-
le neužrašo. \$33,500.

PRIE BAZNYČIOS ir vienuolyno
dvieji butai 30 pėdų sklypas už
\$10,900.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 4 MŪRINIS, sklenas ir pasto-
gė, centrinis šildymas, garažas, Bright-
on Parke.

2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias
sklypas 41-m ir Campbell.
PUKŲS BUNGALOV, įrengtas
sklenas, garažas. Tuoj galima užimti.
77-ta prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVĖ ir 2 butai
Brighton Parke.

3 BUTAI ir biznio patalpa Mar-
quette Parke.

VALGYKLA su namu ir visais įren-
jimais. Juddi vieta.

ŠIMAITIS REALTY

2737 WEST 43 STREET
CL 4-2390

6 BUTŲ MŪRINIS, gerame stovje,
platus sklypas, geros pajamos. 54 ir
Damen avinių kė. \$38,000.

LABAI GERAS 10 butų mūras 2
automobilių mūro garažas, Marquette
Parke. — Tik \$89,000.

10 BUTŲ, mūras, alumi. langai, šil-
taz, Gražus pastatas. Apylinkė
62-ra ir Talman. Tik \$79,500.

1 1/2 AUKSTO 12 metų mūrinis. Ši-
lima gazu, centrinis vėsinimas, eražiai
įrengtas rūšis, 2 auto garažas, beveik
dvieji sklypas. Apylinkė 47-tos ir
Pulaski. \$97,500.

2 PO 5 MŪRINIS. Nauja šiluma ga-
m aluminizius langai, 2 automobilių
garažas, Marquette Parke. Tik
\$28,900.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namu Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatau senus vi-
su rūšių namo apšildymo pečius ir
air-conditioning ir naujus ir senus na-
mus. Irengiu vandens boilerius ir
stogų rinas (gutters). Darbas atlie-
kamas greit, sąžiningai ir garantuotai.
Apskaičiavimai nemokami.
Turite leidimus dirbti mieste ir
užmieste.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL
4444 So. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai,
tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

rugpjūčio 2 d., 1 val. tame par-
ke. Neseniai ten buvo suorga-
nizuotos apylinkės mergaičių te-
niso rungtynės.

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knyga galima
nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant pastu reikia
pridėti 25 centus pasto išlaikymams apmokėti. Taip pat
galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą
(neįrista) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

BRIGHTON

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS

INSURED
SAVINGS

Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-8248

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60628. — Tel. 254-3320
Ivairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai,
maistas, doleriniai Certifikatai.

V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo
įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SODYBŲ PIEVELES

Nieko nėra gražesnio apie namus, kaip gražiai žaliuojanti pie-
velė. Kiekvienas lietuvis didžiulį savo pievelę. Amerikoje ne
visur galima gražias sodybų pieveles įsigyti. Reikia patyrimo.
Dabar yra išėjusi nedidelė 40 puslapių agronomo A. Šestoko knygelė,
kuri vadinas

SODYBŲ PIEVELES

Knygelėje surašyta viskas, kad liečia pieveles. Aprašyta kaip
žolę užauginti, kaip žemę tręšti ir prižiūrėti. Naujienos šia knygelę
pardavinėja. Užsaviausieji gali knygelę įsigyti už \$1.25. Jeigu
kas toliau gyvena arba nenori užsivažiuoti, tai gali atsųsti \$1.50 čekį
arba Money Order, o mes knygelę jam pasiūsim. Pinigus prašome
sųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo dau-
giau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-
tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvy-
bės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIE-
NIJIMAS nieiško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės
pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą.
tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali
gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00
iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gera Taupomąją Apdraudą - Endowment In-
surance, kad jaunulis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms
ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą:
už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA nandina visokio amžiaus asme-
nims, rekomenduojama lietuvių KLBŲ ir draugijų na-
riams. Už \$1,000.00 akcidentals apdraudus mokeskis \$2.00
metams.

SLA — kuponų yra daugumoje lietuvių kolonij. Kreipkitės į kuponų
veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001